

در آمدی بر شناخت تبار انحراف ۵

تبارشناسی انحراف با محوریت یهود

در دوران سی و پنج ساله امامت امام سجاد علیه السلام

(از ابتدای سال ۶۰ق تا ابتدای سال ۹۵ق)

سید محمد مهدی حسین پور

مجتبی رضایی آدریانی

درآمدی بر شناخت تبار انحراف ۵

سرشناسه: حسین پور، سید محمد مهدی، ۱۳۵۷- | **عنوان و نام پدیدآور:** درآمدی بر شناخت تبار انحراف ۵: تبارشناسی نفوذ یهود در دوران سی و پنج ساله امامت امام سجاد علیه السلام (از ابتدای سال ۶۱ ق تا ابتدای سال ۹۵ ق) / به کوشش سید محمد مهدی حسین پور، مجتبی رضایی آذرینانی؛ ویراستار حسین صادقی فرد. | **مشخصات نشر:** قم: انتشارات شهید کاظمی، ۱۴۰۰. | **مشخصات ظاهری:** ۳۲۰ ص. | **شابک:** ۵-۸۴-۰۸۴-۶۲۲-۹۷۸ | **وضعیت فهرست نویسی:** فیبا | **یادداشت:** کتابخانه: ص ۳۰۸-۳۲۰: همچنین به صورت زینویس. | **موضوع:** علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸-۹۴ -- سیاست و حکومت | **موضوع:** Ali ibn Hosayn, Imam -- Politics and government | **History -- Judaism -- Relations -- شناسه افزوده:** رضایی آذرینانی، مجتبی، ۱۳۵۴- | **ارده بندی کنگره:** ۲/ BP۲۲۷ | **ارده بنوی دیویی:** ۲۹۷/۴۷۲ | **شماره کتابشناسی ملی:** ۸۴۷۹۱۷۲ | **اطلاعات رکورد کتابشناسی:** فیبا

به کوشش: سید محمد مهدی حسین پور، مجتبی رضایی آذرینانی
ویراستار: حسین صادقی فرد
انتشارات: شهید کاظمی
شابک: ۵-۸۴-۰۸۴-۶۲۲-۹۷۸
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول، بهار ۱۴۰۱
قیمت: ۹۶،۰۰۰ تومان
مدیریت هنری و آماده سازی: مؤسسه شهید کاظمی

تمامی حقوق برای نشر شهید کاظمی محفوظ است

دفتر مرکزی نشر و پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه اول، فروشگاه ۱۳۱
| شماره تماس: ۶-۳۷۸۴۰۸۴۴-۲۵

www.manvaketab.ir | سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۱۴۱۴۴۱

@nashreshahidkazemi

باشگاه مخاطبان

فهرست

مقدمه ۱۱

[فصل اول: تبارشناسی سیاسی و فرهنگی ■ ۱۵]

- الف. تبارشناسی سیاسی ۷۱
۱. پادشاهان اموی یهودی ۷۱
- مروان حکم ۱۸
- عبدالملک مروان ۲۰
- ولید بن عبدالملک ۲۷
۲. کارگزاران خشن و بی رحم ۳۱
- ۱-۲. حجاج بن یوسف ثقفی ۳۲
- ۲-۲. خالد بن عبدالله بن اسید قسری ۳۷
- ۳-۲. هشام بن اسماعیل مخزومی ۳۸
- ۴-۲. عمر بن عبدالعزیز ۳۹
- ۵-۲. عثمان بن حیان ۴۰
۳. اوضاع آشفته داخلی ۴۰

- ۱-۳. ماجرای خزه ۴۱
- ۲-۳. ناآرامی های پس از مرگ یزید ۴۸
- ۱- شام ۴۸
- ۲- عراق ۵۰
- ۳- خراسان ۵۲
- ۴- فتنه ابن زبیر ۵۲
- ۱) رفتار با هاشمیان ۵۵
- ۲) نخستین تخریب کعبه ۵۸
- ۳) دومین تخریب کعبه ۶۰
- ۱۴) بیان ابن زبیر ۶۱
- ۳-۳. شورش عبیدالله بن حُر جعفی ۶۳
- ۴-۳. شورش شام ۶۴
- ۵-۳. فتنه خوارج ۶۵
- ۶-۳. شورش مطرف بن مغیره ۷۱
- ۷-۳. فتنه عبدالرحمان بن محمد بن اشعث ۷۲
۴. اوضاع و احوال داخلی یهودیان ۷۶
- ب. تبارشناسی وضعیت فرهنگی-مذهبی ۸۴
۱. جا انداختن عالمان و زاهدان درباری ۸۵
- ۱-۱. محمد بن مسلم بن عبیدالله بن عبدالله بن شهاب زهری ۸۶
- ۲-۱. مقتیان هفت گانه مدینه ۱۰۳
- ابوبکر بن عبدالرحمان بن حارث بن هشام ۱۰۷
۲. تجمل گرایی به سبک یهود ۱۰۹
۳. فساد و فحشا به سبک یهود ۱۱۵

۴. امیرالحاج‌ها ۱۱۷
- ج. زهد و تقوا به سبک اهل کتاب ۱۱۸
۱. خانقاهی به نام بصره ۱۲۰
۲. پشمینه وارداتی اهل کتاب ۱۲۶
- ۱-۲. مالک بن دینار ۱۲۶
- ۲-۲. ثابت بن اسلم بُنّانی ۱۲۹
- ۲-۳. ابویعقوب فرقد بن یعقوب سبخی ۱۳۱
- ۲-۴. ام عمرو رابعة بنت اسماعیل عدوی قیسی ۱۳۲
۳. راهبان مسلمان نما ۱۳۳
۴. بیگانگان با سنت ۱۳۴
- چکیده ۱۴۶

[فصل دوم: تبارشناسی اهل کتاب در این دوران ■ ۱۴۹]

- الف. مروری بر موقعیت‌های یهودی ۱۵۱
- ب. تفسیر یهودی قرآن ۱۵۷
۱. مجاهد بن جبر ۱۵۹
۲. عکرمه بربری ۱۶۱
- ج. فقها و محدّثان یهودی ۱۷۴
۱. محمد بن کعب قُرظی ۱۷۴
۲. وهب بن مُنَبِّه بن کامل بن سیح ۱۷۹
۳. خارجه بن زید بن ثابت ۱۸۴
۴. ابان بن عثمان بن عفان ۱۸۶
۵. ابوبُرْدَة بن ابوموسی اشعری ۱۸۹

- ۱۹۵..... ۶. ابوسلمة بن عبدالرحمان بن عوف
- ۱۹۸..... ۷. شَعْبِي
- ۲۱۵..... د. يهوديان عين التمر و قيساريه
- ۲۱۹..... ۱. حسن بن يسار بصری
- ۲۳۱..... ۲. ابوبکر محمد بن سيرين
- ۲۴۲..... ۳. زيد بن اسلم
- ۲۴۶..... ۴. موسی بن نُصير
- ۲۴۸..... ه. يهوديان در منابع يهودی
- ۲۵۰..... چکيده

[فصل سوم: واکنش های جبهه حق در برابر جبهه باطل ■ ۲۵۳]

- ۲۵۶..... الف. واکنش های امام سجاده علیه السلام
- ۲۵۷..... ۱. امام سجاده علیه السلام و استفاده از ظرفیت عاشورا
- ۲۵۸..... ۱-۱. امام سجاده علیه السلام در شام يهودی
- ۲۵۸..... ۱- به محاکمه کشیدن یزید
- ۲۶۰..... ۲- ملاقات های عمومی
- ۲۶۴..... ۱-۲. یادآوری عاشورا در مناسبت های مختلف
- ۲۶۶..... ۲. رویش دوباره
- ۲۶۷..... ۱-۲. نهضت اخلاقی
- ۲۶۹..... ۲-۲. بازگشت به بندگی
- ۲۷۳..... ۲-۳. رسیدگی مالی
- ۲۷۷..... ۲-۴. زمینه سازی فقهی
- ۲۷۹..... ۳. امام سجاده علیه السلام و مسائل سیاسی

مقدمه

در دفترهای پیشین این مجموعه به رصد تبارشناسی نفوذ یهود و شرکای آن‌ها در جبهه خلافت، در قالب دو شاخه باطل پرداختیم و با بررسی متون مختلف، به نکات قابل تأمل و فراموش شده‌ای در این زمینه دست یافتیم که به گوشه‌ای از آن‌ها در حد گنجایش دفترهای پیشین اشاره شد. در دفتر پیشین به این نتیجه رسیدیم که معاویه به عنوان نماد دو شاخه باطل، تمامی توان خود را برای نابودسازی ارکان هدایت به کار بست و اگر نبود تدبیر پیش‌بینی‌ناپذیر سیدالشهدا (علیه السلام) در قالب «کاروان اسارت»، در کنار نبود معاویه به عنوان مغز طراح دو شاخه، تمام قرائن و شواهد نشان‌دهنده پیروزی قاطع آن دو شاخه بود؛ و البته دست خدا بالاترین دست‌ها است.^۱ این مسئله هرچند از یک سو حامل خبر خوش بقای ارکان هدایت بود، ولی از سوی دیگر ناگفته پیداست که شرایط حاکم بر دوران پس از شهادت سیدالشهدا (علیه السلام) بسیار سخت و طاقت‌فرسا خواهد بود. توجه به چند نکته کلی برای درک بخشی از عمق این فاجعه کافی به نظر می‌رسد:

۱. (يُنَادِ اللَّهُ فَوْقَ أُيُودِيهِمْ) فتح، ۱۰.

۱. سرخوردگی و ناامیدی عموم شیعیان پس از شهادت سیدالشهدا (علیه السلام) و در ادامه، خالی شدن عموم شهرها از مذهب اهل بیت (علیهم السلام) بر اثر کشتارها و شدت فشارها؛

۲. بی اعتبار شدن غیرت و حرمت های دینی در پی حرمت شکنی های متعدد و همه جانبه در مکه و مدینه؛

۳. منجلاب سیاسی و در ادامه، پادشاهی مهارگسیخته بوزینه های اموی؛

۴. همراهی عموم فقها و عرفای مطرح این دوران با تمامی هوس های حاکمان؛

۵. رضایت عمومی به زندگی در لجن زار امویان یهودی، در نتیجه تربیت و جهت دهی سیاسی.

بر اثر آشفتگی سیاسی پیش آمده پس از مرگ یزید، جامعه تا سال ها شاهد هرج و مرج و آشوب فراگیر بود. درگیری ها و کشتارهای فراوان، رمق جامعه را بریده بود و باعث رواج انواع بی دینی ها و بد اخلاقی ها در میان مردم شده بود. در چنین فضایی، استفاده ابزاری از روایات رسول خدا (صلی الله علیه و آله) حکم آتشی را داشت که به انبار کاه افتاده باشد! برای نمونه، هم طرف داران عبدالله زبیر و هم پیروان عبدالرحمان بن محمد بن اشعث تلاش داشتند تا با تطبیق روایات آخرالزمانی و مهدوی بر خود، مسیر را برای رسیدن به مقاصد شوم خود هموارتر سازند.

از دوران عبدالملک مروان روند کشورگشایی که سالیان طولانی به فراموشی سپرده شده بود، از سر گرفته شد و در مدت زمانی اندک، شتابی خیره کننده به خود گرفت و قلمرو حکومتی مروانیان، چه از سوی شرق و چه از سوی غرب، گسترشی ناباورانه را شاهد بود. در تمامی جنگ های داخلی و خارجی این دوران، هیچ نشانی از عواطف انسانی نیست؛ چه برسد به مراعات احکام دینی و قوانین جنگی اسلام^۱.

۱. البته این مسئله پیش از آن نیز سابقه داشت و از زمان شروع کشورگشایی در زمان خلیفه اول به بعد، شاهد شیوع آن هستیم.

فساد مالی بیداد می‌کرد. این، غیر از ثروت‌های افسانه‌ای و بادآورده‌ای بود که بر اثر کشورگشایی‌ها نصیب حکومت و بخشی از جامعه می‌شد. ناگفته پیداست که ثروت، در کنار دوری از اخلاق اسلامی، نتیجه‌ای جز تباهی اخلاقی فردی و اجتماعی نخواهد داشت.

در چنین فضایی است که امام سجاد علیه السلام مظلومانه و با قلبی خون‌بار از فاجعه عاشورا و غم‌بار از وضعیت اسف‌بار جامعه، عهده‌دار امامت و ولایت می‌شود و باید اهداف جبهه حق و حقیقت را پیگیری نماید. در این دفتر، برای آشنایی هرچه بیشتر با فضای هرج و مرجی که دو شاخه باطل برای نابودسازی کامل اسلام ناب فراهم ساخته بود، ابتدا به بررسی گوشه‌هایی از تاریخ این روزگار می‌پردازیم. در این بررسی، نیم‌نگاهی نیز به کنش‌ها و واکنش‌های ویژه دو شاخه باطل در این دوران خواهیم داشت. در ادامه، نگاهی دقیق‌تر و جامع‌تر به تبارشناسی نفوذ تأثیرگذار اهل کتاب در این روزگار خواهیم داشت و با تعدادی از مطرح‌ترین شخصیت‌های آن‌ها در این دوران آشنا خواهیم شد و در انتها، واکنش جبهه حق را به تماشا خواهیم نشست و اشاره‌ای به برخی سیاست‌های امام سجاد علیه السلام در برابر تمامی این ناجوانمردی‌ها و بی‌دینی‌ها خواهیم داشت و در ضمن آن نیز به نوع رفتار شیعیان می‌پردازیم.